

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ КОЛЕДЖ
ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Кафедра «Право»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Аграрне право України

Освітня програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри «Право»
Протокол № 1 від 02.09.2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Аграрне право України
Викладач (-і)	к.ю.н. Манченко О.В.
Контактний телефон викладача	+38(050) 1404892
Е-mail викладача	man.olena999@gmail.com
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЕКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://ifagrarncol.at.ua/index/bibliotechnij_fond/0-69
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
Для самостійного вивчення дисципліни необхідно вивчити матеріал відповідно до навчальної програми дисципліни. Для цього можна скористатись конспектом лекцій, підручниками або навчальними посібниками з дисципліни чи іншими літературними джерелами. При цьому звертаємо увагу, що найбільш точну й об'єктивну інформацію необхідно отримувати при вивченні первинної інформації, а саме нормативно-правових актів у сфері аграрного права, а також постанов пленуму Вищого господарського суду України та Верховного Суду України. Правовідносини у сфері аграрного права регулюються Законами «Про колективне сільськогосподарське підприємство», норми якого визначають правовий статус колективного сільськогосподарського підприємства (далі — КСГП), регулюють відносини права членства в КСГП, відносини власності і паювання майнових фондів, оплату праці членів КСГП, основний режим виробничо-господарської діяльності, право самоврядування, взаємини держави і колективного сільськогосподарського підприємства, порядок реорганізації або ліквідації КСГП; «Про сільськогосподарську кооперацію», який визначає види сільськогосподарських кооперативів, порядок їх державної реєстрації, права та обов'язки членів кооперативу, правовий режим майна і землі, розподіл доходів, взаємини держави і кооперативу та ін.; «Про споживчу кооперацію», який визначає правові, економічні та соціальні основи діяльності споживчої кооперації як добровільного об'єднання громадян для спільного ведення господарської діяльності з метою поліпшення свого економічного та соціального стану; «Про кредитні спілки», який визначає організаційні, правові та економічні засади створення та діяльності кредитних спілок, що являють собою неприбуткові організації, засновані фізичними особами, професійними спілками, їх об'єднаннями на кооперативних засадах з метою задоволення потреб їх членів у взаємному кредитуванні та наданні фінансових послуг за рахунок об'єднаних грошових внесків членів кредитних спілок; «Про фермерське господарство», який визначає економічні, соціальні і правові основи створення та діяльності фермерських господарств в Україні; Земельний кодекс України (далі — ЗК), який визначає правовий режим землі як головного засобу сільськогосподарського (аграрного) виробництва, права та обов'язки власників і користувачів землі, відповідальність за її раціональне використання. До диференційованих актів належать закони: «Про насіння і садивний матеріал», «Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них», «Про племінну справу в тваринництві», «Про ветеринарну медицину», «Про зерно та ринок зерна в Україні». Самостійну роботу варто починати з вивчення тексту лекції, після чого потрібно опрацювати відповідний матеріал у рекомендованих підручниках, навчальних посібниках та нормативно-правових джерел. Перелік рекомендованої літератури не є вичерпним. Студенти мусять використовувати інші джерела і особливо наукові періодичні видання, а також матеріали загальної й конкретної судової практики. Опанування положень навчального курсу передбачає не тільки міцне засвоєння визначень тих чи інших категорій, характерних рис та ознак, але й розуміння різних точок зору щодо правових явищ і, головне, усвідомлення набутих знань та їх	

практичне застосування. Після самостійного вивчення дисципліни або окремих її розділів перевірити якість засвоєння матеріалу можна надавши відповіді на контрольні запитання, які наведені нижче.

3. Мета та цілі курсу

Мета навчальної дисципліни „Аграрне право” полягає у формуванні системи знань про поняття предмета та методів аграрного права України, огляду джерел та її основних інститутів, набуття студентами ґрунтовних знань у сфері аграрних правовідносин в Україні.

Студенти-правники повинні отримати знання щодо реалізації та здійснення діяльності суб'єктів аграрних правовідносин України, організації діяльності в аграрному секторі економіки, порядку.

4. Результати навчання (компетентності)

Завдання вивчення дисципліни. Очікувані результати (набута компетентність) – після вивчення дисципліни майбутній фахівець **повинен**:

- **знати:** основні поняття, принципи та організаційні форми аграрного права України, види та класифікацію суб'єктів та об'єктів, гарантії їх діяльності та правового консалтингу.
- **вміти:** самостійно аналізувати законодавчі та підзаконні нормативно – правові акти в сфері аграрного права; застосовувати норми аграрного права в обраній ділянці діяльності; вирішувати конкретні економічні та правові ситуації, що виникають у сфері аграрних правовідносин України; грамотно складати і оформляти правові документи, обумовлені специфікою обраної практичної роботи; здійснювати аналітичну роботу, самостійно працювати з навчальною і спеціальною літературою.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу 180 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	56 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	40 год.
самостійна робота	84 год.

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
I, II	081 «Право»	II	нормативна

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. ПРЕДМЕТ, МЕТОД, ПРИНЦИПИ І СИСТЕМА АГРАРНОГО ПРАВА Поняття і предмет аграрного права. Методи регулювання в аграрному праві. Принципи аграрного права.	Лекція, семінарське заняття	[1,2]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

Система аграрного права. Поняття сільськогосподарської діяльності. Структура норм аграрного права України. Особливості предмету правового регулювання аграрного права. Аграрні правовідносини як предмет аграрного права – сутність та види. Майнові аграрні відносини – сутність та специфіка. Методи регулювання в аграрному праві. Принципи аграрного права. Основоположні інститути аграрного права.					
Тема 2. ДЖЕРЕЛА АГРАРНОГО ПРАВА Поняття і види джерел аграрного права. Конституція України — правова основа аграрного права. Закони — основні джерела аграрного права. Підзаконні нормативні акти.	Лекція, семінарське заняття	[1,2]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 3. СУБ'ЄКТИ АГРАРНОГО ПРАВА Поняття і види суб'єктів аграрного права. Особливості правосуб'єктності аграрних підприємств. Створення і ліквідація суб'єктів аграрного господарювання.	Лекція, семінарське заняття	[3,4,5]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 4. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА Поняття державного регулювання сільського господарства. Функції державного регулювання сільського господарства. Цілі, основні завдання і напрямки аграрної політики України. Специфіка методів і форм регулятивно-управлінської діяльності у сільському господарстві України. Основні методи державного регулювання сільського господарства. Основні форми державного регулювання сільського господарства. Органи	Лекція, семінарське заняття	[4,6]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

державного регулювання сільського господарства.					
Тема 5. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ТА ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ Поняття виробничо-господарської діяльності сільськогосподарських підприємств та її правове регулювання. Зміст виробничо-господарських відносин у сфері економіки та регулюванні сільського господарства. Особливості виробничо-господарської діяльності аграрних підприємств. Агропромисловий комплекс України – характеристика та тенденції зростання. Джерела, що регулюють виробничо-господарську діяльність в Україні. Фінансова діяльність сільськогосподарських підприємств та її правове регулювання. Фінансова діяльність товаровиробників. Правове регулювання фінансової діяльності сільськогосподарських підприємств. Фінанси сільськогосподарських споживчих товариств та їх спілок. Доходи державних та комунальних сільськогосподарських підприємств. Особливості щодо кредитних відносин в аграрному секторі економіки.	Лекція, семінарське заняття	[3,5]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 6. ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ СЕЛА Поняття соціального розвитку села. Правовий режим об'єктів соціальної інфраструктури села. Правове регулювання житлового та	Лекція, семінарське заняття	[6,7]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

шляхового будівництва на селі. Правове забезпечення культурно-побутового та спортивно-оздоровчого обслуговування селян. Державна програма розвитку соціальної сфери села.					
Тема 7. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ АГРАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА Поняття і види відповідальності за порушення аграрного законодавства. Дисциплінарна відповідальність працівників аграрних підприємств. Матеріальна відповідальність працівників аграрних підприємств. Майнова відповідальність за порушення аграрного законодавства. Адміністративна відповідальність за порушення аграрного законодавства.	Лекція, семінарське заняття	[5,7]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття, пройти тестування до попередніх тем	10 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 8. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ В АГРАРНОМУ ВИРОБНИЦТВІ Поняття і склад земель сільськогосподарського призначення. Особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення. Права і обов'язки власників і користувачів земель в аграрному виробництві.	Лекція, семінарське заняття	[6,7]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 9. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ Правові основи використання природних ресурсів у сільському господарстві. Правове регулювання	Лекція, семінарське заняття	[5,7]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

водокористування в сільському господарстві. Правове регулювання використання надр у сільському господарстві. Правове регулювання використання тваринного світу в сільському господарстві. Правове регулювання використання р(слинного світу в сільському господарстві. Правове регулювання лісокористування в сільському господарстві.					
Тема 10. ПРАВОВИЙ СТАТУС ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ КОМПЛЕКСІ Поняття та загальна характеристика правового статусу господарських товариств в агропромисловому комплексі. Правовий статус сільськогосподарських акціонерних товариств. Правовий статус сільськогосподарських товариств з обмеженою відповідальністю. Особливості припинення діяльності сільськогосподарських товариств.	Лекція, семінарське заняття	[4,6]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	10 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 11. ПРАВОВИЙ СТАТУС СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО КООПЕРАТИВУ Поняття та загальна характеристика правового статусу сільськогосподарських кооперативів. Порядок створення сільськогосподарського кооперативу та припинення його діяльності. Членство у сільськогосподарських кооперативах. Правовий режим майна сільськогосподарського кооперативу. Органи управління сільськогосподарського кооперативу	Лекція, семінарське заняття	[3,5]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	10 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 12. ПРАВОВИЙ СТАТУС ФЕРМЕРСЬКИХ	Лекція, практичне заняття	[6,7]	Опрацювати лекційний	10 балів	До наступного заняття за

ГОСПОДАРСТВ Поняття та загальна характеристика правового статусу фермерських господарств. Порядок створення фермерського господарства та припинення його діяльності. Земельні та майнові правовідносини у фермерському господарстві. Правове забезпечення господарської діяльності фермерських господарств.			матеріал, підготуватися до практичного заняття, пройти тестування до попередніх тем		розкладом
Тема 13. ПРАВОВИЙ СТАТУС ОСОБИСТИХ СЕЛЯНСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ Загальна характеристика особистого селянського господарства. Правовий режим земель особистого селянського господарства. Правовий режим майна особистого селянського господарства.	Лекція, семінарське заняття	[5,7]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	10 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 14. ПРАВОВИЙ СТАТУС ДЕРЖАВНИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ Поняття та загальна характеристика правового статусу державних сільськогосподарських підприємств. Особливості господарської діяльності державних сільськогосподарських підприємств. Державне комерційне сільськогосподарське підприємство. Казенне сільськогосподарське підприємство. Казенне сільськогосподарське підприємство.	Лекція, семінарське заняття	[4,6]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	10 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 15. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	Лекція, семінарське заняття	[3,5]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського	10 балів	До наступного заняття за розкладом

Правове регулювання племінної справи у тваринництві. Правове регулювання бджільництва. Правове регулювання виробництва рибної продукції. Правове регулювання ветеринарної медицини. Охорона прав на сорти рослин. Правове регулювання насінництва. Правове регулювання захисту рослин.			кого заняття		
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	100 балів за семестр – як середньо арифметичне 100 балів протягом семестру та 100 балів за екзамен “відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами; “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках; “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.				
Вимоги до письмової роботи	Відповідно до навчального плану, студент виконує одну контрольну роботу, яка є допуском до складання іспиту. Головна мета її – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними				

	теоретичних положень курсу. При розв'язанні задач студент має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів, якими формулами він користувався.
Семінарські заняття	Семінарське, практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання.. За метою і структурою семінарські, практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за семінарське, практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни
Умови допуску до підсумкового контролю	За I семестр – оцінка за поточне тестування (5 балів); – оцінка за відповіді на всі основні та додаткові запитання під час аудиторних занять (65 балів); – оцінка за контрольну роботу (20 балів); – оцінка за самостійну роботу (10 балів). За II семестр – оцінка за поточне тестування (10 балів); – оцінка за відповіді на всі основні та додаткові запитання під час аудиторних занять (60 балів); – оцінка за контрольну роботу (20 балів); – оцінка за самостійну роботу (10 балів).
7. Політика курсу	
- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації». Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом (співбесіда, реферат тощо). Пропущені практичні, семінарські та лабораторні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні „2”, отримані	

студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському та лабораторному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.

8. Рекомендована література

Нормативно-правові акти

1. Конституція України, від 28.06.1996 р.
2. Бюджетний кодекс України. — К.: Атіка, 2001. — 80 с.
3. Водний кодекс України. // ВВР.— 1995. — № 24. — Ст. 189.
4. Господарський кодекс України. — К.: Атіка, 2003.
5. Земельний кодекс України // Бюлетень законодавства і юридичної практики України.— К.: Юрінком Інтер, — 2001. — № 12. — С. 7-81.
6. Кодекс України про надра // ВВР. — 1994.— № 36. — Ст. 340.
7. Конституція України // ВВР.— 1996. — № 30. — Ст. 141.
8. Лісовий кодекс України // ВВР. — 1994. — № 17. — Ст. 99.
9. Цивільний кодекс України. — К.: Атіка, 2003.
10. Закон України. Про банки і банківську діяльність. // Урядовий кур'єр. — 2000. — 17 січня.
11. Закон України. Про ветеринарну медицину. // ВВР. — 2002. — № 8. — Ст. 62.
12. Закон України. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом. // Урядовий кур'єр. — 1999. — 15 вересня.
13. Закон України. Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань. // ВВР.— 1997.— № 5.— Ст. 28.
14. Закон України. Про власність. // ВВР.— 1991.— № 20. — Ст. 249.
15. Закон України. Про внесення змін до Закону України. Про лізинг. // ВВР. — 2004. — № 15. — Ст. 23.
16. Закон України. Про внесення змін до Закону України. Про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини. // Голос України. — 2005. — 1 листопада.
17. Закон України. Про господарські товариства. // ВВР.— 1991. — № 49. — Ст. 682.
18. Закон України. Про забезпечення вимог кредиторів і реєстрацію обтяжень. // ВВР. — 2004. — № 11. — Ст. 140.
19. Закон України. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності. // ВВР. — 2004. — № 9. — Ст. 79.
20. Закон України. Про заставу. // ВВР.— 1992. — № 47. — Ст. 642.
21. Закон України. Про захист економічної конкуренції. // Голос України. — 2001. — 27 лютого.
22. Закон України. Про зерно та ринок зерна в Україні. // ВВР. — 2002. — № 35. — Ст. 258.
23. Закон України. Про зовнішньоекономічну діяльність. // ВВР. — 1991. — № 29. — Ст. 377.
24. Закон України Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди) // Голос України. — 2001. — 24 квітня.
25. Закон України. Про іпотеку. // ВВР. — 2003. — № 38. — Ст. 313.
26. Закон України. Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати. // ВВР. — 2004. — № 1. — Ст. 1.
27. Закон України. Про карантин рослин. // ВВР. — 1993. — № 34. — Ст. 352.
28. Закон України. Про колективне сільськогосподарське підприємство // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 20. — Ст. 272.
29. Закон України. Про концесії. // Голос України.— 1999. — 7 вересня.
30. Закон України. Про кредитні спілки. // ВВР. — 2002. — № 15. — Ст. 101.
31. Закон України. Про ліцензування певних видів господарської діяльності. // ВВР. — 2000. — № 36. — Ст. 299.

32. Закон України. Про насіння і садивний матеріал // ВВР. — 2003. — № 13. — Ст. 92.
33. Закон України. Про обіг векселів в Україні // Урядовий кур'єр. — 2001. — 4 травня.
34. Закон України. Про оподаткування прибутку підприємств. // ВВР. — 1997. — № 27. — Ст. 181.
35. Закон України. Про оренду землі // ВВР. — 1998. — № 46 - 47. — Ст. 280.
36. Закон України. Про особисте селянське господарство // ВВР. — 2003. — № 29. — Ст. 232.
37. Закон України. Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі // ВВР. — 1996. — № 41. — Ст. 188.
38. Закон України. Про охорону навколишнього природного середовища // ВВР. — 1991. — № 41. — Ст. 546.
- 155
39. Закон України. Про охорону прав на сорти рослин // ВВР. — 1993. — № 21. — Ст. 218.
40. Закон України. Про пестициди і агрохімікати. // ВВР. — 1995. — № 14. — Ст. 91.
41. Закон України. Про платіжні системи і переказ грошей в Україні // Урядовий кур'єр. — 2001. — 16 травня.
42. Закон України. Про плату за землю // ВВР. — 1992. — № 38. — Ст. 560.
43. Закон України. Про племінну справу у тваринництві // ВВР. — 2000. — № 6-7. — Ст. 37.
44. Закон України. Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві. // ВВР. — 1992. — № 32. — Ст. 453.
45. Закон України. Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них // ВВР. — 2003. — № 15. — Ст. 107.
46. Закон України. Про сільськогосподарську кооперацію // ВВР. — 1997. — № 39. — Ст. 261.
47. Закон України. Про споживчу кооперацію // ВВР. — 1992. — № 30. — Ст. 414.
48. Закон України. Про страхування // ВВР. — 2002. — № 7. — Ст. 50.
49. Закон України. Про тваринний світ // ВВР. — 1993. — № 18. — Ст. 191.
50. Закон України. Про товарну біржу // ВВР. — 1992. — № 10. — Ст. 139.
51. Закон України. Про фермерське господарство // ВВР. — 2003. — № 45. — Ст. 363.
52. Закон України. Про фіксований сільськогосподарський податок // ВВР. — 1999. — № 5-6. — Ст. 39.
53. Закон України. Про цінні папери і фондову біржу // ВВР. — 1991. — № 38. — Ст. 508.
54. Наказ Міністерства аграрної політики України. Про внесення змін та доповнень до наказу Міністерства аграрної політики України від 23.12.2004 р. № 474. Про розподіл лімітів та квоти спеціального використання водних живих ресурсів загальнодержавного значення у 2005 р.: від 16 серпня 2005 р. № 385 // Офіційний вісник України. — 2005. — № 35. — Ст. 2150.
55. Наказ Міністерства аграрної політики України. Про затвердження Порядку ведення основного реєстру складських документів на зерно та зерна, прийнятого на зберігання, і реєстру зернового складу: від 11 серпня 2005 р. № 374 // Офіційний вісник України. — 2005. — № 39. — Ст. 2501.
56. Наказ Міністерства сільського господарства України. Про затвердження Положення про умови проведення конкурсу на надання часткової компенсації вартості складної сільськогосподарської техніки вітчизняного виробництва: від 14 липня 2003 р. № 236 // Офіційний вісник України. — 2003. — № 31. — Ст. 1651.

57. Постанова Верховної Ради України «Про концепцію Національної програми відродження села на 1995-2005 роки» // ВВР. — 1994. — № 23. — Ст. 163.
58. Указ Президента України. Про заходи щодо забезпечення захисту майнових прав селян у процесі реформування аграрного сектора економіки: від 29 січня 2001 р. № 62/2001 // Голос України. — 2001. — 2 лютого.
59. Указ Президента України. Про Основні напрями розвитку агропромислового комплексу України: від 29 квітня 1998 р. № 389/98 // Урядовий кур'єр. — 1998. — 5 травня.
60. Указ Президента України. Про першочергові заходи щодо підтримки розвитку соціальної сфери села: від 15 липня 2002 р. № 640 // Урядовий кур'єр. — 2002. — 31 липня.

Підручники, навчальні посібники

61. Андрейцев В. І. Екологічне і земельне право України: Практикум для студентів юридичних вузів і факультетів / В. І. Андрейцев. — К.: Юрінком Інтер, 1998. — 272 с.
62. Вінник О. М. Господарське право: Курс лекцій / О. М. Вінник. — К.: Атіка, 2004. — 624с.
63. Кооперативне право. [за ред. В. І. Демчика]. — К.: Юрист, 1998. — 336с.
64. Аграрне право: навч. посіб. [за ред. В. П. Душмана]. — Харків, 1997. — 230 с.
65. Жушман В. П. Аграрне право та законодавство України: навч. практ. посіб / В. П. Жушман. — Харків, 2003. — 448 с.
66. Запорожец А. М. Аграрное право: уч. пособ. / А. М. Запорожец. — Харьков: Консум, 1997. — 109с.
67. Хозяйственное право: уч. [под ред. В. К. Мазутова]. — К., 2002. — 912с.
68. Аграрне право України: під. / за ред. О. О. Погрібного. — К.: Істина, 2004. — 448 с.
69. Аграрное, земельное и экологическое право Украины. Общие части учебных курсов: уч. пособ. [под ред. А. А. Погребного, Й. Й. Каракаша]. — Харьков: ООО «Одиссей», 2000. — 368 с.
70. Янчук В. З., Статівка А. М., Титова Н. І. та ін. Аграрне право України: Практикум. [за ред. В. З. Ярчука]. — К. : Юрінком Інтер, 2001. — 256 с.
71. Аграрне право України: під. [за ред. В. З. Ярчука]. — К. : Юрінком Інтер, 1999. — 720 с.

14. Інформаційні ресурси

Бібліотечно-інформаційні ресурси — книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки Івано-Франківського коледжу ЛНАУ, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.

Електронні інформаційні ресурси мережі інтернет:

Електронний підручник,

Мультимедійні презентації

Викладач _____ Манченко О.В.